

Előadás az OSZK egykori első világháborús gyűjteményéről

2013/04/29

[1] Sopronban, a [Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karán](#) [2] 2013. május 31. és június 2. között rendezik meg a Tavaszi Szél konferenciát. A konferencián könyvtárunk munkatársa, [Szóts Zoltán Oszkár](#) [3] a Doktoranduszok Országos Szövetsége Történelem- és Politikatudományi Osztályának elnöke május 31-én 15 óra 10 perckor „Egy elfelejtett kísérlet – az Országos Széchényi Könyvtár volt első világháborús gyűjteménye” címmel tart előadást.

Az előadás absztraktja:

„Az első világháború kitörésekor a magyar közvélemény gyors és dicsőséges győzelmet várt. A diadalból az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai is ki akarták venni részüket. Néhányan bevonultak katonai szolgálatra, a vezetőség azonban más utat választott. Nem sokkal a hadüzenetek elküldése után úgy döntöttek, létrehoznak egy önálló gyűjteményt a háborús dokumentumok számára, hogy az eseményeket minél pontosabban lehessen rekonstruálni a dicsőséges győzelem után. E gyűjtemény gyarapítását a háborús évek alatt elsődleges fontosságúnak tekintették. Össze akarták gyűjteni az összes háborúval kapcsolatos nyomdaterméket, nemcsak Magyarországról, hanem valamennyi hadviselő fél területéről. A grandiózus cél alapjaiban határozta meg a Széchényi Könyvtár első világháború alatti tevékenységét. Megkeresték a hivatalos szerveket, hogy valamennyi nyomtatványukat juttassák el a könyvtárba. Kiválogatták a háborúval foglalkozó kötelezpéldányokat. Magánszemélyeket és könyvkereskedéseket bízták meg vásárlással. Felhívásokat tettek közzé a különböző napilapokban, melyekben adakozásra kérték fel a lakosságot. Cserekapcsolatokat létesítettek más háborús gyűjteményekkel a duplumok cseréje tárgyában, sőt, még a cenzúrabizottságot is megkeresték, hogy a külföldi postával érkezett, lefoglalt újságok közül válogathassanak. A könyvtár költségvetését teljesen a háborús gyűjtemény gyarapításának rendelték alá. Az állami dotáció azonban nem változott a háború során, nem követte a nagymértékű inflációt. A gyűjtemény beszerzése miatti kötelezettségvállalásokat ennek ellenére teljesíteni kellett, ami a könyvtár teljes eladósodását hozta magával. A háború elvesztése miatt egyébként sem volt már annyira érdekes a gyűjtemény fenntartása, ezért 1920-ban megszüntették önálló osztályként. Kezelését a Nyomtatványi Osztályra bízták, majd 1922-ben a gyűjtemény önálló naplóját lezárták, gyarapítását befejezték. A Nyomtatványi Osztályból az azóta eltelt évtizedek alatt több gyűjtemény kivált, melyek nem tematikailag, hanem tipológiai alapon szerveződtek. Ezek a gyűjtemények ma önálló osztályokat képeznek. A háborús gyűjtemény a szervezeti változásokkal együtt tagolódott szét, de dokumentumai máig megtalálhatók az Országos Széchényi Könyvtárban. Az egykori – százhetvenhatezer könyvtári egységet – tartalmazó gyűjtemény jelentősége különösen felértékelődik az első világháború kitörésének századik évfordulójához közeledve.”

[A konferencia programja a Doktoranduszok Országos Szövetsége honlapján.](#) [4]
2013/05/10 - 12:16

Forrás webcím: <https://oszk.hu/hirek/oszk-elso-vilaghaborus-gyujtemenyrol>

Hivatkozások:

- [1] <https://oszk.hu/sites/default/files/vilaghaboru-kepes-kronikaja-kepkonyvtar.jpg>
- [2] <http://www.ktk.nyme.hu/index.php?id=22810&L=1>
- [3] <http://www.szotszoltanoszkar.hu/>
- [4] http://www.phd.hu/tartalomkezelo/tartalom/tavaszi_szel_konferencia_szekciobesoztasa
- [5] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>